

Nr 386.

Godkänd av första kammaren den 11 juni 1930.

Godkänd av andra kammaren den 11 juni 1930.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m. jämte tre i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 197.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 3 januari 1930 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1930/1931 har Eders Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln (punkten 115 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm m. m. för budgetåret 1930/1931 beräkna ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 14 mars 1930 dagtecknad proposition, nr 232, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen att *dels* besluta

att ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, samt nya lokaler för karolinska institutets teoretiska institutioner skola uppföras å det så kallade Norrbackaområdet, vilket av 1927 års riksdag för ändamålet upplåtits;

att i den första byggnadsetappen i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman upprättade ritningar och kostnadsförslag skola utbyggas:

a) följande kliniker med polikliniker, nämligen en medicinsk, en kirur-

gisk, en radioterapeutisk, en oftalmologisk, en oto-laryngologisk och en obstetrisk-gynekologisk klinik, ävensom ett röntgendiagnostiskt institut;

b) följande för klinikerna gemensamma inrättningar, nämligen isoleringsavdelning, tandpoliklinik, centrallaboratorier, badavdelning, gymnastikavdelning, apotek, desinfektionsavdelning, kök och matsalar, tvättinrättning, begravningskapell, personalbostäder, förråds- och verkstadslokaler ävensom ångpanneanläggning; samt

c) en patologisk institution;

att med den radioterapeutiska kliniken skall sammanföras cancerföreningens i Stockholm nuvarande vårdanstalt för kräftsjuka, radiumhemmet, ävensom forskningsavdelningar, allt i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som en av Hans Maj:t Konungen tillsatt kommitté i betänkande den 23 maj 1929 angivit och av honom godkänts, samt i enlighet med den närmare överenskommelse, som Eders Kungl. Maj:t må träffa med styrelserna för jubileumsfonden och cancerföreningen;

att det nuvarande garnissonssjukhuset i Stockholm skall sammanslås med karolinska sjukhuset i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna grunder, som av chefen för försvarsdepartementet förordats;

att överenskommelse må träffas rörande samarbetet för sjukhusets uppförande och drift mellan staten, Stockholms stad och Stockholms läns landsting i enlighet med av chefen för ecklesiastikdepartementet i statsrådsprotokollet förordade samt av staden och landstinget godtagna bestämmelser;

att de av chefen för ecklesiastikdepartementet omförmälda åtgärderna för Norrbackaområdets ianspråktagande, för markutbyte och för reglering av tomtgränsen skola vidtagas; samt

att byggnadsföretaget skall finansieras i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för ecklesiastikdepartementet i statsrådsprotokollet förordade grunder;

dels ock i enlighet härmed till ifrågavarande byggnadsarbeten i första etappen anvisa ett extra reservationsanslag av 14,213,505 kronor, varav för budgetåret 1930/1931 300,000 kronor att användas till förberedande arbeten, uppgörande av definitiva ritningar m. m., av vilket sistnämnda belopp högst 30,000 kronor må disponeras för förberedande arbeten för en ny vanförestalt å Norrbackaområdet.

I samband härmed har riksdagen till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen

dels en motion, (I: 333), vari hemställts, att riksdagen, med förklarande att den icke finner sig beredd att nu taga slutgiltig ställning till det föreliggande förslaget, i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t måtte anhålla, att skyndsamt utredning verkställas, huruvida och under vilka villkor överenskommelse må kunna träffas med Stockholms stad om förläggande av den kliniska undervisningen inom karolinska institutet till stadens sjukvårdsinrättningar, och att denna utredning och därav föranledda förslag föreläggas riksdagen till omprövning antingen tillsammans med det nu föreliggande

eller, därest utredningen skulle visa, att den i motionen förordade lösningen blir för statsverket förmånligare, ensamt, samt att de teoretiska institutionernas byggnadsfråga måtte så utredas, att riksdagen kan bilda sig en mening såväl om denna frågas samband med det kliniska sjukhuset som ock om de anslagskrav, vilka under den närmaste tiden för nämnda institutioner äro att förvänta från karolinska institutet;

dels en motion, (I: 341), vari hemstälts, att riksdagen, under uttalande att det föreliggande förslaget till kliniskt sjukhus icke kunnat godtagas, ville besluta hos Eders Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt framläggande av nytt förslag till sådant sjukhus med beaktande av de synpunkter och önskemål, som i motionen framhållits för vinnande av en mera ändamålsenlig och ekonomisk planläggning av byggnader och organisation;

dels ock en motion, (II: 520), vari hemstälts, att riksdagen med avslag å Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 232 måtte hos Eders Kungl. Maj:t hemställa om förnyad utredning rörande det karolinska sjukhuset. Den nya utredningen borde särskilt beakta nödvändigheten att åstadkomma besparingar för statens del genom

a) ett bättre samarbete med Stockholms stad. Med hänsyn till detta samarbete borde särskilt undersökas möjligheterna att vid stadens sjukhus helt eller delvis på ett tillfredsställande sätt ordna den medicinska undervisningen, t. ex. i huvudsaklig överensstämmelse med de principer, vilka för närvarande tillämpades i Lund,

b) nedbringandet av själva byggnadskostnaderna eventuellt genom tillämpandet av andra och billigare principer för planläggningen än de, på vilka det föreliggande förslaget byggde för de nyanläggningar, vilka slutligen visade sig erforderliga.

I föreliggande ärende synes vara ostridigt, att karolinska institutet, landets största medicinska undervisningsanstalt, är i trängande behov av bättre, rymligare och mera modernt inrättade och utrustade lokaler för att kunna meddela en fullgod läkarutbildning. Häremot har, såvitt riksdagen kunnat finna, icke gjorts några invändningar av beskaffenhet att kunna tillmätas betydelse. Detta behov har av riksdagen själv erkänts genom dess uttalanden och beslut om förberedande åtgärder i ämnet vid 1926 och 1927 årens riksdagar. Sålunda fann 1926 års riksdag en »skyndsamt utredning» om ett nytt kliniskt sjukhus och nya lokaler för en medicinsk högskola »synnerligen önskelig», och 1927 års riksdag upplät tomt för ändamålet.

Även i fråga om sättet, varpå förbättrade undervisningslokaler borde beredas, kan riksdagen i visst avseende redan sägas hava tagit ställning. Såväl från institutets sida som ock av de sakkunnigkommissioner, som handhaft frågans utredning, har med styrka hävdats den s. k. enhetstanken, d. v. s. önskvärdheten att vid byggnadsplanernas realiserande alla de institutioner, teoretiska och praktiska, av vilka karolinska institutet för sin verksamhet är i behov, sammanföras till ett helt såsom en enda, sammanhängande

anläggning. Till denna tanke torde riksdagen få anses hava givit sin anslutning, då riksdagen år 1927 beslöt att »till förläggningsplats för uppförande av nytt kliniskt sjukhus i Stockholm och nya lokaler för karolinska institutet» upplåta det s. k. Norrbackaområdet. Det är vid sådant förhållande naturligt, att de sedermera vidtagna både långvariga, mödosamma och ganska dyrbara utredningarna inriktat sig på enhetstankens förverkligande.

Riksdagen, som nu har att taga ställning till det föreliggande förslaget till frågans definitiva lösning, har, med avseende å behovet av förbättrade lokal-förhållanden för karolinska institutet och dess kliniker samt åstadkommandet av dylika genom de olika avdelningarnas sammanförande till ett helt, icke av den förebragta utredningen funnit anledning frångå den ståndpunkt, riksdagen sålunda tidigare härutinnan intagit. Fastmera har riksdagen, av vad som i berörda hänseenden ytterligare förekommit, stärkts i sin uppfattning om det synnerligen berättigade i kravet på dragligare yttre arbetsförhållanden för ifrågavarande medicinska högskola, och att en lösning av frågan bör ske efter enhetstankens princip.

Vad särskilt sistnämnda spörsmål angår, har i motionen II:520 och även i motionen I:333 dess berättigande eller nödvändighet dragits i tvivelsmål. Häremot stå enhälliga uttalanden av karolinska institutets lärarkollegium vid upprepade tillfällen sedan mer än tio år tillbaka och av ett flertal offentliga utredningskommissioner, andra sakkunniga myndigheter onämnda. Riksdagen vill särskilt hänvisa till den klagörande framställning av enhetstankens betydelse, som givits av lärarkollegiet i dess senaste yttrande i frågan och som finnes återgivet å sid. 30—31 i den kungl. propositionen. Då det göres gällande, att denna fråga icke är tillräckligt utredd, kan därför riksdagen ej finna, att denna mening är riktig. Olägenheterna av den nuvarande splittringen såväl som det av läkarvetenskapens utveckling betingade behovet av ett även lokalt samband mellan de olika institutionerna och klinikerna synas riksdagen tvärtom på ett auktoritativt sätt klarlagda. I jämförelse härmed måste ett blott och bart påstående i motsatt riktning, utan närmare motivering och utan stöd från sakkunnigt håll, väga lätt.

Då riksdagen från nu angivna utgångspunkt går att granska det föreliggande förslaget mera i detalj och de mot detsamma framställda invändningarna, vill riksdagen ytterligare betona, att riksdagen finner de skäl, som anförts för ett omedelbart avgörande av karolinska institutets byggnadsfråga, så starka, att riksdagen anser ett vidare undanskjutande av denna fråga icke vara försvarligt under annan förutsättning, än att någon sådan utväg anvisas, vilken klart och otvetydigt innebär ur statens synpunkt bestämda fördelar framför Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Mot förslaget har framför allt anmärkts, att detsamma icke tillräckligt tager sikte på möjligheterna att genom samarbete med Stockholms stad

lösa lokalfrågan i syfte att dels vinna en kostnadsbesparing för statsverket, dels ock erhålla bättre garantier för ständig tillgång till ett fullgott sjukmaterial för undervisningen. I avseende härå har man särskilt erinrat om 1926 års riksdags uttalande, att vid en utredning rörande överenskommelse med Stockholms stad borde tagas i betraktande, huruvida icke i tillämpliga delar det s. k. Malmöhuslänsystemet kunde tjäna till ledning, samt velat göra gällande, att vederbörande på denna punkt icke ställt sig riksdagens anvisningar till efterrättelse.

Riksdagen vill då först med några ord beröra innebörden av detta system. Vid sjukvårdsinrättningarna i Lund är länet sjukhusägare, staten allenast bidragsgivare. Såsom å sid. 59 i den kungl. propositionen angives, har staten delvis bekostat sjukhusbyggnadernas uppförande, och vid senast verkställda nybyggnadsarbeten hava byggnadskostnaderna bestritts till hälften av staten och till hälften av landstinget. Staten har vidare under senare år lämnat bidrag till driftkostnaderna för de vårdplatser, som upptagas av utomlänspatienter, motsvarande det belopp av sjukhusets allmänna dagskostnad, som överstiger 4 kronor 50 öre, och har därjämte svarat för kostnaderna för legosängsavgifterna för 20 procent av underhållsdagarna vid barnbördsavdelningen. Principen för statens bidrag i förevarande fall synes — yttrar departementschefen — vara den, att staten bestrider byggnads- och underhållskostnaderna för de särskilda lokaler och övriga byggnadsanordningar, som betingas av sjukhusets undervisnings- och forskningsupp- gifter, samt täcker sjukhusägarens kostnader för de vårdplatser, som äro behöfliga för undervisningen men ej krävas för sjukvårdsområdets eget behov.

Riksdagen vill icke förneka, att en lösning av förevarande byggnadsfråga efter nu angivna linjer sannolikt skulle hava ställt sig ur statens synpunkt *ekonomiskt* fördelaktigare. Men riksdagen har icke kunnat finna ådagalagt, att denna väg är framkomlig utan enhetstankens uppgivande. Riksdagen har undersökt de möjligheter, som kunna tänkas erbjuda sig att till någon av stadens hittillsvarande sjukvårdsanstalter förlägga de institutioner och kliniker, som för karolinska institutets verksamhet äro erforderliga, och enligt den uppfattning, vartill riksdagen kommit vid dessa överväganden, står någon tomt, där alla dessa inrättningar med möjlighet till framtida utvidgning skulle kunna inrymmas, icke till buds. De under den offentliga diskussionen i sådant hänseende framkastade förslagen synas riksdagen icke vara av den beskaffenhet, att de kunna anses förtjänta av ett närmare övervägande och alltså utgöra tillräcklig anledning till ett uppskov med frågans avgörande. Riksdagen vill tillägga, att även om man frånginge enhetsprincipen så till vida, att karolinska institutets teoretiska institutioner förlades till annan plats än klinikerna, riksdagen håller före, att det skulle möta stora svårigheter att å någon av stadens för sjukhusinrättningar avsedda tomter finna tillräckligt utrymme för institutets kliniker och därmed sammanhörande anstalter.

Med avseende å att 1926 års sjukhuskommission i sitt betänkande icke närmare dryftat utvägen till en överenskommelse enligt Malmöhuslänslinjen torde även böra beaktas, att, då kommissionen hade att taga slutgiltig ståndpunkt till frågan, 1926 års riksdags uttalande, som utgick från sjukhusbyggnadssakkunnigas förslag av år 1925, efterföljts av 1927 års riksdags beslut om upplåtande av det staten tillhöriga Norrbackaområdet, varigenom spörsmålet i så måtto kom i ett annat läge än förut, att kommissionen hade skäl att taga för givet, att frågan skulle lösas enligt enhetsprincipen och med staten såsom sjukhusföretagare. Kommissionen synes vid sådant förhållande knappast haft anledning att framlägga utredning rörande Malmöhuslänslinjen, då denna väl icke kan tänkas tillämpad under annan förutsättning, än att kommunen är tomt och alltså också sjukhusägare.

En ytterligare omständighet, som synes utesluta möjligheten av någon annan än staten såsom sjukhusföretagare i detta fall, är garnisonssjukvårdsfrågan. Enligt riksdagens mening tala starka skäl för ett nedläggande av det nuvarande garnisonssjukhuset, vilket numera icke kan erhålla full beläggning med militära patienter. Att ersätta detta sjukhus med ett nytt särskilt militärsjukhus synes av ekonomiska och andra skäl ej lämpligt. Under sådana förhållanden synes det riksdagen vara en lycklig lösning av detta sjukvårdsproblem, att samordna den militära sjukvården i Stockholm med det nya kliniska sjukhuset, som därvid får en del av sitt platsbehov fyllt. De invändningar mot en sådan organisation, som gjorts från vissa militära myndigheter, förefalla riksdagen icke vara bärande. Och det militära sjukvårdsmaterialets användbarhet för kliniskt ändamål har vitsordats av den medicinska sakkunskapen. Om man alltså i likhet med riksdagen utgår från att den föreslagna omorganisationen bör komma till stånd, synes det riksdagen uteslutet, att en dylik samorganisation skulle kunna inordnas i det kommunala sjukhusväsendet på ett sådant sätt, att såväl statens, d. v. s. de speciellt militära och undervisningens, som ock samtidigt kommunens intressen kunde i tillbörlig grad tillgodoses.

Vad angår invändningen att sjukmaterialet å det föreslagna sjukhuset ej skulle kunna förväntas bli fullgott för undervisningen eller ej tillräckligt genom att anläggningen ej väsentligen byggde på det egna sjukvårdsområdets behov, synes riksdagen dessa farhågor ogrundade. Bebyggelsen i de trakter, där sjukhuset skulle hava sin plats, är synnerligen livlig och visar en stark tendens till ökning. Samtidigt växer det allmänna sjukvårdsbehovet i landet med stor hastighet. Av sistnämnda anledning synes det riksdagen ej heller befogat att i tillkomsten av det nya kliniska sjukhuset se ett hinder för utvecklingen av landsbygdens centralasarett. Bägge organisationsformerna komma otvivelaktigt att hava sitt fulla existensberättigande och på erforderligt sätt komplettera varandra.

I fråga om det förslag till avtal med staden och länet, som av Eders Kungl. Maj:t framlagts och till vilket staden anslutit sig, synes det riksdagen obe-

stridligt att, såsom ock av departementschefen framhålles, detta avtal är för staten ekonomiskt fördelaktigare än sjukhusbyggnadssakkunnigas tidigare förslag. Enligt sistnämnda förslag torde stadens bidrag kunna uppskattas till omkring 15,300 kronor per säng; enligt nu föreliggande förslag är det 18,000 kronor. Enligt sjukhusbyggnadssakkunnigas förslag skulle staden svara allenast för halva skillnaden mellan dagskostnaden (med frånräknande av undervisningskostnaderna) och legosängsavgiften; enligt det nu framlagda förslaget kommer på staden hela denna skillnad. Jämväl i övrigt synes det nuvarande avtalsförslagets bestämmelser vara sådana, att man kan säga, att staden genom att godtaga desamma lagt i dagen sitt intresse för att icke genom överdrivna anspråk förhindra frågans avgörande. Man torde alltså med fog kunna göra gällande, att sistnämnda förslag fyller den av 1926 års riksdag uppställda fordran på ett avtal, som väsentligt bättre tillgodosåge statens intressen än sjukhusbyggnadssakkunnigas förslag.

Vad riksdagen nu senast anført innebär emellertid icke, att riksdagen anser det föreliggande avtalsförslaget utan vidare böra godtagas. Härtill återkommer riksdagen i det följande.

I kritiken mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande förslag rörande det s. k. karolinska sjukhuset har även framförts den anmärkningen, att varje utredning saknades rörande de teoretiska institutionernas byggnadsbehov och kostnaderna för beredande åt dem av nya lokaler. I anledning härav vill riksdagen framhålla, att det här gäller ett synnerligen omfattande byggnadsföretag, vilket man tänkt sig genomfört i tre olika etapper. Under hela den tid, utredningen i ämnet pågått — mera än 10 år — har det aldrig varit fråga om annat än att i första hand tillgodose klinikernas byggnadsbehov, och häremot har varken från karolinska institutets, Eders Kungl. Maj:ts eller riksdagens sida framförts någon erinran. Även institutets teoretiska professorer hava enhälligt ställt sig på denna ståndpunkt. Det ligger i sakens natur, att fullständiga nybyggnader för de teoretiska institutionerna komma att kräva ganska avsevärda kostnader. Men att redan nu uppgöra beräkningar för ett byggnadsföretag, som ligger så långt i framtiden som detta, torde vara skäligen meningslöst. Då de, som vid institutet bära ansvaret för den teoretiska utbildningen, samfällt förordat frågans lösning på föreslaget sätt, måste det förutsättas, att de också gjort klart för sig, att de teoretiska institutionerna tills vidare kunna hjälpa sig fram utan omfattande nybyggnader. Riksdagen kan därför icke tillmäta ovanberörda invändning någon större betydelse.

Riksdagen anser sig härmed hava bemött de väsentligaste av de invändningar, som framställts mot Eders Kungl. Maj:ts förslag, utom vad angår själva byggnadsförslaget, sådant det föreligger i de av arkitekten C. Westman upprättade ritningarna med kostnadsförslag, ävensom avtalsförslagets innehåll i och för sig.

I fråga om byggnadsförslaget må erinras, att den av sjukhuskommissionen

beräknade kostnadssumman utgör 24,339,077 kronor och att departementschefen genom uteslutning av den djurexperimentella avdelningen och emanationslaboratoriet kunnat minska detta belopp till 24,078,509 kronor. I sistnämnda summa ingå ej cancerföreningens och jubileumsfondens bidrag samt ej heller kostnaderna för vissa klinikchefers bostadshus, vilka sistnämnda kostnader äro avsedda att helt bestridas genom lån, som skulle förräntas och amorteras av inflytande hyresmedel.

Mot byggnadsförslaget hava särskilt i motionen I: 341 riktats åtskilliga anmärkningar, och i motionen har påkallats uppskov med frågans avgörande, för att nytt förslag i detta avseende må kunna föreläggas riksdagen till nedbringande av kostnaderna och vinnande av en mera ändamålsenlig planläggning av byggnaderna.

Riksdagen kan visserligen icke i allo dela de i berörda motion framförda synpunkterna — sålunda synes den i motionen mot den radioterapeutiska kliniken riktade kritiken icke befogad, om hänsyn tages till utvecklingen på detta område av medicinen och nödvändigheten att planera denna del av sjukhusanläggningen så, att den motsvarar behovet för en avsevärd tid framåt — men i övrigt torde åtskilligt av vad i motion anförts vara värt beaktande och i varje fall förtjänt att närmare övervägas. Även riksdagen har den uppfattningen, att kostnadssumman är hög, och håller före, att man med god vilja skall lyckas väsentligt nedbringa densamma. Riksdagen kan emellertid icke finna nödvändigt, att av denna anledning ett positivt avgörande i frågan uppskjutes. Enligt vad riksdagen förvissat sig om, äro de nu äskade 300,000 kronorna väsentligen avsedda för sådana förberedande arbeten — planering av tomten, väg- och ledningsarbeten m. m. —, som kunna komma till utförande, oavsett hur det slutgiltiga byggnadsförslaget kommer att te sig. Riksdagen anser därför, att ett avgörande av frågan nu kan ske, oberoende av själva byggnadsförslaget. I avseende å detta vill riksdagen hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t låter verkställa en överarbetning av nämnda förslag, i syfte att kostnaderna för byggnaderna må väsentligt nedbringas. En dylik revision får givetvis icke leda till ett eftersättande av ändamålsenligheten; tvärtom är det angeläget att därvid även undersöka, om ej vissa ändringar möjligen kunna anses påkallade för att göra anläggningen bättre lämpad för sitt ändamål. Berörda överarbetning torde med hänsyn till sakens brådskande beskaffenhet böra föreläggas 1931 års riksdag.

Till frågan, huruvida det framlagda förslaget till avtal mellan staten och Stockholms stad resp. län är sådant, att det nu bör av riksdagen godkännas, har riksdagen ännu icke tagit ståndpunkt. Enligt riksdagens mening hade det ur statens synpunkt varit önskvärt, att staden å det nya sjukhuset tagit i anspråk vårdplatser i avsevärt större utsträckning än som skett. Härigenom skulle nämligen för staten kostnaderna för sjukhusanläggningen och dess drift givetvis kommit att ställa sig billigare. Under

de hittills med staden förda förhandlingarna har visserligen från stadens sida framhållits, att staden icke har något egentligt intresse av Norrbacka-sjukhuset såsom förläggningsplats för en del av sin sjukvård. Men riksdagen kan icke frigöra sig från tanken, att nya överväganden av denna sak möjligen skulle kunna giva ett annat resultat. Staden står vederligen för närvarande inför nödvändigheten att på flera av sina sjukvårdsinrättningar, bl. a. det Norrbackaområdet relativt närbelägna Sabbatsberg, företaga omfattande ny- och ombyggnader. Enligt riksdagens tanke borde det icke vara uteslutet, att staden vid nya förhandlingar kunde finna med sin fördel förenligt att i samband med inskränkning av sin sjukvårdsverksamhet på en eller annan av sina nuvarande sjukvårdsinrättningar belägga ett större antal platser på det blivande kliniska sjukhuset å Norrbackaområdet. Med hänsyn till vad nu anförts, synes det riksdagen att, då i allt fall en överarbetning av byggnadsförslaget av riksdagen förutsatts, jämsides med denna överarbetning nya underhandlingar i ämnet lämpligen borde upptagas med staden, så att bägge dessa frågor kunde samtidigt på nytt föreläggas 1931 års riksdag. Vid sådant förhållande torde det icke vara tillrådligt, att riksdagen nu fastslår omfattningen av första etappens utbyggnader utan lärer härmed böra anstå till nästkommande riksdag, då detta spörsmål uppenbarligen måste bedömas med hänsyn tagen till resultatet av de nya förhandlingarna med staden. Detsamma gäller naturligtvis även frågorna om byggnadsföretagets finansiering och beviljandet av för anläggningen erforderligt totalbelopp. Däremot torde vad riksdagen nu beslutat icke utgöra hinder för ett godkännande vid denna riksdag av Eders Kungl. Maj:ts förslag i övrigt, vilket riksdagen anser sig böra bifalla.

Under återopande av vad ovan anförts får riksdagen *ej mindre* anmäla, att riksdagen

dels beslutat

1) att ett nytt kliniskt sjukhus, benämnt karolinska sjukhuset, samt nya lokaler för karolinska institutets teoretiska institutioner skola uppföras å det så kallade Norrbackaområdet, vilket av 1927 års riksdag för ändamålet upplåtits;

2) att det nuvarande garnisonssjukhuset i Stockholm skall sammanslås med karolinska sjukhuset i huvudsaklig överensstämmelse med de allmänna grunder, som av chefen för försvarsdepartementet i statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden den 14 mars 1930 förordats; samt

3) att de av chefen för ecklesiastikdepartementet i samma statsrådsprotokoll omförmälda åtgärderna för Norrbackaområdets ianspråktagande för markutbyte och för reglering av tomtgränsen skola vidtagas;

dels ock till förberedande arbeten för karolinska sjukhuset anvisat för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 300,000 kronor, av vilket belopp högst 30,000 kronor må disponeras för förberedande arbeten för en ny vanförestalt å Norrbackaområdet;

än även anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes dels låta verkställa och till 1931 års riksdag framlägga en överarbetning av föreliggande förslag till byggnader för karolinska sjukhuset, i syfte att kostnaderna för byggnaderna må avsevärt nedbringas, dels ock låta upptaga nya förhandlingar med Stockholms stad rörande samarbete för sjukhusets uppförande och drift i syfte att staden må å sjukhuset belägga ett större antal platser än enligt det nu förevarande avtalsförslaget samt för 1931 års riksdag framlägga det förslag, vartill dessa förhandlingar kunna giva anledning.

Stockholm den 11 juni 1930.

Med undersåtlig vörndnad.
